

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XX. — Izdan in razposlan dne 29. maja 1888.

67.

**Dopustno pismo od 17. aprila
1888,**

za lokalno železnico od Gleisdorfa v Weiz.

**Mi Franc Jožef Prvi,
po milosti Božji cesar avstrijski,**

apostolski kralj ogerski, kralj česki, dalma-
tinski, hrvaški, slavonski gališki, vladimirski
in ilirski; nadvojvoda avstrijski; veliki vojvoda
krakovski, vojvoda lotarinški, salcburški,
štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-
sleški in dolnje-sleški; veliki knez erdeljski;
mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški
in tirolski itd. itd. itd.

Ker so Dr. Anton Rintelen v Gradci, Jožef
Mosdorfer in Ivan Pichler v Weizi zaprosili,
da bi jim se dala dopustitev (koncesija), zgraditi
lokalno železnico od Gleisdorfa v Weiz, ter voziti
po nji, vzvidelo Nam se je z ozirom na občno korist
tega podjetja po zakonu o dopuščanju železnic od
14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238), kakor tudi
po zakonu od 17. junija 1887 (Drž. zak. št. 81),

to dopustitev imenovanim koncesionarjem podeliti takó le:

§. 1.

Dajemo koncesionarjem pravico, zgraditi lokomotivno železnico, katero bode izvesti kot lokalno železnico s pravilno raztečino, ter voziti po nji, namreč od postaje Gleisdorfske na ogerski zahodni železnici čez Sv. Ruprecht v Weiz.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustnice, dodeljujejo se naslednja olajšila:

a) oprostitev od kolkov (štempljev) in pristojbin za vse pogodbe, ki jih podjetje lokalne železnice sklene, za vse vloge, ki jih vpodá, in za druge listine, ki jih naredí; dalje za vse knjižne vpise na podlogi teh pogodb in listin, naposled za druge uradne poslove in izdatke, namreč:

1. v to, da se nabavi glavnica in zagotovi glavnično obrestovanje in pa vršba vožnje do časa, ko se začne ta vršba;

2. v pridobitev zemljišč, v gradnjo in opravo železnice, do konca prvega vršbenega leta.

Te ugodnosti ne uporabljajo se na razprave sodnega postopka v pravadah;

- b) oprostitev od kolkov in pristojbin za prvo izdatbo delnic izdati se imajočih v nabavo glavnice za prvo napravo in dopustilu ustrezno opremo z interimalnimi listi vred, in takó tudi od presnemščíne, kar se je nateče o nakupu zemljišč na konci prvega vršbenega leta [a], št. 2], razven pristojbin, ki jih je o tem povodu opraviti in katere po veljajočih zakonih pristojé občinam ali drugim avtonomnim združbam;
- c) oprostitev od pristojbin in odredbin (taks), dolžnih za podeljeno koncesijo in za izdatbo te dopustnice;
- d) oprostitev od pridobnine in dohodarine, od plačevanja kolkovnih (štempeljskih) pristojbin kuponom, in tako tudi od vsakega novega davka, kateri bi se utegnil vvesti s prihodnjimi zakoni, na pet in dvajset let, računeč od današnjega dne.

§. 3.

Koncesionarjev dolžnost je gradnjo v §. 1, odstavku 1, imenovane železnice precej začeti, najdalje v poldrugem letu računeč od današnjega dne dokončati, dodelano železnico v občno službo izročiti, ter vršbo vožnje po nji ves čas, dokler traja koncesija, nepretrogoma vzdržavati.

Da bodo držali se zgornja rokega za gradnjo, dolžni so koncesionarji dati varnost, položivši 1.000 goldinarjev v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati varovancev novci.

Ako bi ne dostali zgornje dolžnosti, sme se izreči, da je ta položnina propala.

§. 4.

Da izdelajo dopuščeno železnico, dodeljuje se koncesionarjem pravica razlastitve po določilih dotičnih zakonitih propisov.

Ista pravica se koncesionarjem dodelí tudi zastran tistih dovlačnic, ki bi se imele narediti in o katerih bi državna uprava spoznala, da jih je v javnem interesu napraviti.

§. 5.

Koncesionarjem se je ob gradnji železnice, katera se tu dopušča, in ob voženji po nji držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, in dopustilnih uvetov, ki jih postavi trgovinsko mini-

sterstvo, ter tudi tega, kar velevajo semkaj meréči zakoni in ukazi, zlasti zakon o dopuščanju železnic od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in železnocestni vršbeni red od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) in pa zakonov in ukazov, kateri se morebiti pozneje dadó.

Kar se vršbe same tiče, odpuščajo se varnostne naredbe propisane v redu železnocestne vršbe in v dotičnih dodatnih določilih v toliko, kolikor se bode z ozirom na znižano maksimalno brzino trgovinskemu ministerstvu zdelo, da se smejo, ter bodo na to stran veljali dotični posebni vršbeni propisi, ki jih izdá trgovinsko ministerstvo.

§. 6.

Koncesionarjem se priteza pravica, s posebnim dovoljenjem državne uprave in pod uveti, ki jih ona postavi, narediti delničarsko družbo, ki stopi v vse pravice in zaveznosti koncesionarjev.

Izdatba predstvenih obligacij je izključena.

Nasproti se koncesionarjem priteza pravica, do vsote, kakor jo odobri državna uprava, izdati predstvenih delnic, ki gledé obrestovanja in razdolžbe uživajo predstvo pred založnimi delnicami.

Dividenda, ki pristoji predstvenim delnicam, predno nastane založnim delnicam pravica do dividende, ne sme se odmerjati z več nego pet odstotki, in iz dohodkov poznejših let ne bodi nikakega doplačevanja.

Iznos resnične in nominalne napravne glavnice potrebuje odobrenja državne uprave.

Pri tem naj veljá to načelo, da se razven troškov za sestavo projekta, za gradbo in uredbo železnice in za dobavo vozil res uporabljenih in prav izkazanih z interkalarnimi obrestmi vred, ki so bile med grajenjem res izplačane, in kar je bilo res kursne izgube pri dobavi glavnice, ne smejo v račun postavljati nikakeršni drugi.

Kadar bi po iztečaju prvega vršbenega leta bilo treba še drugih novih stavbin, ali bi se pomnožile vršbene oprave, smejo se dotični troškovi prišteti napravni glavnici, ako je državna uprava privolila v namerjane nove stavbe ali v pomnožbo vršbenih oprav, in če se troškovi izkažejo, kakor je prav.

Vso napravno glavnico treba je odplačati po razdolžnem črteži, ki ga odobri državna uprava, v času, dokler traja koncesija.

Pravila družbina in obrazci delnic založnih in predstvenih, ki se izdadó, potrebujejo odobrenja državne uprave.

§. 7.

Vojaščino bode prevažati po znižanih tarifnih cenah, in to po tistih določilih o tem in o polajšilih potujočim vojakom, katera vsak čas veljajo pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila obsezajo tudi deželno brambovstvo obéh državnih polovic, tirolske deželne strelce, in to ne samo ob potovanji na račun državne blagajnice, nego tudi ob službenem potovanji na svoj račun k vajam v orožji in priglednim zborom, potem vojaško stražno krdelo civilnih sodišč Dunajskih, žandarstvo, ter po vojaško osnovano finančno in varnostno stražo.

Koncesionarji se zavezujejo, pristati na dogovor med avstrijskimi železnocestnimi društvi ukrenen o nabavi in imetji opravnih reči za prevažanje vojakov in o vzajemnem pripomaganji z vozili ob večjih vojaških prevoznjah, potem na organska določila in na služabni propis o bojnih železnocestnih oddelkih ter tudi na potlejšnji, 1. junija 1871 obveljavši dodatni dogovor o vožnji takih bolnikov in ranjencev, katere je ležeče prevažati ob trošku vojaške blagajnice.

Tako so tudi dolžni pristati na dogovor, katerega je z železnocestnimi društvi ukreniti o vzajemnem pripomaganji z osebjem ob velikih prevoznjah vojaščine in na propis o prevoznjah vojaščine po železnicah.

Te dolžnosti imajo koncesionarji samo v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje z ozirom na drugotnost te železnice in na polajšila vsled tega dodeljena gledé naprave, opreme in cele vršbe zdi biti zvršljivo.

Dolžnost koncesionarjev je pri oddajanju služeb v zmyslu zakona od 19. aprila 1872 (Drž. zak. št. 60) ozirati se na doslužene podoficirje iz vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe.

§. 8.

Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) zakona o dopuščanji železnic izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let računeč od današnjega dne, in mine po tem roku.

Državna uprava sme izreči, da je koncesija pred iztečajem zgornjega roka izgubila svojo moč, ako se ne bi dostale dolžnosti v §. 3 ustanovljene o začetku in zvršetku gradnje, potem o začetku poslovršbe, ter bi se prestop roka ne mogel opravičiti v zmyslu §. 11^{ga}, lit. b) zakona o dopuščanji železnic.

§. 9.

Koncesionarji nimajo pravice, tretjim osobam prepustiti poslovršbo na dopuščeni železnici, ako jim tega državna uprava izrecno ne dovoli.

Državni upravi je pridržana pravica, poslovršbo na tu dopuščeni železnici na se vzeti, sosebnostedaj, ako bi se stična ogerska zahodna železnica utegnila prevzeti pod državno poslovršbo, ter ves ostali čas, dokler bode dopustitev še trajala, na račun koncesionarjev voditi.

V tem slučaju naj koncesionarji državni upravi povrnejo troške, kar jih bode vsled te poslovršbe v resnici imela, in kateri se utegnejo povprečno ustanoviti.

Kako naj se vodi ta poslovršba, uravnati bode s posebno vršbeno pogodbo, ki se sklene med državno upravo in koncesionarji.

§. 10.

Koncesionarji imajo dolžnost, državni upravi na njen zahtev vsak čas dopustiti soporabo tu dopuščene železnice za promet med že obstoječimi ali stoprv v bodoče napraviti se imajočimi pod državno poslovršbo stoječimi železnicami takó, da ima državna uprava pravico, prosto ustanavlja tarife, cele vlake ali posamne vozove odpravljati ali odpravljati dajati po soporabljeni železnici ali posamnih njenih kosih za primerno odškodovanje.

Ta soporaba naj vendar ima mesto samó toliko, da se z njo ne moti lastna pravilna vožnja soporabljene železnice.

Odškodovanje, katero bode odpravljati, ustanovi se po določilih razglašanih v prilogi C k dopustnemu pismu od 1. januarja 1886 za Cesar-Ferdinandovo severno železnico v Drž. zak. leta 1886 na strani 63.

§. 11.

Državna uprava si prihranja pravico, železnico tu dopuščeno, ko bode dodelana in v službo izročena, vsak čas odkupiti pod naslednjimi določili:

1. Da se določi odkupščina, seštejó se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki najslabejših dveh let in povprečni čisti dohodek ostalih petih let se potem izračuni.

2. Ako bi se vendar železnica odkupila pred preteklim sedmim letom vršbe, ali kadar bi po do-

ločilih odstavka 1 najdeni srednji čisti dohodek ne dosege vsaj letnine potrebne za obrestovanje po pet od sto in za odplačevanje po c. kr. državni upravi odobrene delniške glavnice, v času, dokler traja dopustitev, tedaj se ta prej v misel vzeta letnina vzame kot čisti donos odmeri odkupščine v podlogo.

3. Odškodba, ki jo bode dati, naj obstoji v tem, da se koncesionarjem v dobi še ostali koncesije v zmislu odstavka 1, odnosno, kadar nastane kateri v odstavku 2 omenjenih slučajev, ondudaj navedena letnina za delniško glavnico poluletno 30. junija in 31. decembra vsako leto po dospelji plačuje.

4. Državi se pridržuje pravica, kadar kol namesto še ne dospelih letnih plačil plačati glavnico, enako glavnični vrednosti, diskontirani po pet od sto na leto, obresti od obresti računeč, teh plačil, ki jih je po določilih odstavka 3 poluletno odpravljati.

Ako se država odloči, da plača to glavnico, naj jo — kakor si sama izbere — plača v gotovini ali z državnimi zadolžnicami. Državne zadolžnice je pri tem računati po ceni, kakoršna se podá kot srednja cena državnih zadolžnic enake vrste po uradnih zapisih, da je v neposrednje poprejšnjem poluletni bila na Dunajski borsi.

5. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država, izplačavši odkupščino, brez nadaljnje odplate v bremen čisto last in užitek te tukaj koncesionirane železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, — tudi vozil in zalog materijala, in pa iz napravne glavnice narejenih vršbenih in pričuvnih zalogov, ako le ti niso uže bili namenu primerno z odobrenjem državne uprave uporabljeni.

§. 12.

Ko mine dopustilo in tist dan; kadar mine, preide na državo brezodplatno neobremenjena svojina in užitek tu dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, tudi vozil in zalog materijala in iz napravne glavnice narejenih vršbenih in pričuvnih zalogov v obsegu povedanem pod št. 5 §^a 11.

Ako to dopustilo mine, ter tudi, ako se odkupi (§. 11) železnica, ostaja koncesionarjem last pričuvnega (reservnega) zaloga napravljenega iz lastnih dohodkov podjetja in kar bi imeli po obračunih terjati, po tem last posebnih del in poslopij napravljenih ali pridobljenih iz lastnega imetka, katere so sezidali ali si pridobili vsled pooblastila

od državne uprave z izrecnim pristavkom, da ne bodo pristojsstvo železnici.

§. 13.

Državna uprava ima pravico, uveriti se, da so dela železne ceste ter tudi vršbena oprava, po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarjenje, in se posebno po nadzornikih ob trošku koncesionarjev pošiljanih — kakor se ji koli pozdi primerno — prigledovati, da se delo izvede po projektu in po pogodbi.

Komisar, ki ga postavi državna uprava, če se napravi delničarska družba, ima tudi pravico, kolikokrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravne sveta ali drugega zastopa, kateri veljá za družbe načelništvo, in pa v velike (glavne) zборе, ter ustavljati vse sklepe in naredbe nasprotne zakonom, dopustilu ali družbenim pravilom, oziroma kvarne javni koristi, ali v takšnem slučaju je komisarjeva dolžnost, precej izprosi razloko trgovskega ministerstva, katera naj se brez odloga dá ter naj veže družbo.

Za tu ustanovljeno nadziranje železnocestnega podjetja naj koncesionarji za zdaj ne plačujejo, v državno blagajno posebnega povračila.

Koncesionarji odvezujejo se zaveznosti, izrečenih v §. 89 reda železnocestne vršbe od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) gledé povračila večjih stroškov, ki bi se nabrali po policijskem ali dohodarstvenem nadzoru, in gledé dolžnosti, zastoj nabaviti in vzdržavati uradne prostorije.

§. 14.

Državni upravi se dalje prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici, v dopustnih uvetih ali v zakonih, poprijeti se naredb, primernih zakonom, ter po okolnostih — še predno izteče koncesija, — izreči, da je ugasnila.

Resno opominjaje vsacega, da ne dela zoper to, kar ustanovljuje le-ta dopustnica, in dodeljujoč koncesionarjem pravico, zastran izkazne škode pred

Našimi sodišči zahtevati povračila, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico in vsem tem, kar se v njej ustanavlja.

V dokaz tega izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstva glavnem in prestolnem mestu na Dunaji, sedemnajstega dne meseca aprila v letu po odrešenji sveta tisoč osem sto osemdesetem osmem, Našega cesarjevanja štiridesetem.

LS Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.   Dunajewski s. r.
Bacquehem s. r.

68.

Zakon od 8. maja 1888,

o kupnji poslopja za česko državno obrtno šolo v Brnu.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Vladi se daje oblast, poslopje, katero stavbinska podjetnika Henrik Schmidt in Gottlob Alber v Brnu na svojih zemljiščih G E 17 in 91 in G E 518 ulic kleine Neugasse in Kreuzgasse v Brnu gradita in katero je ukovna uprava za čas od 1. maja 1888 do 30. aprila 1908 v najem vzela, v solnčnem letu 1888 kupiti za 65.000 gl. za česko državno obrtno šolo v Brnu ter kupščino opraviti v dvajset letninah po 5200 gl., plačujoč vsakega pol leta po 2600 gl.

§. 2.

Letnine je počenši od leta 1888 v državnem proračunu vpostavljeni med izredne potrebščine ministerstva za bogočastje in uk, pod naslovom: „Obrtno obrazovanje“.

(Slovenisch.)

§. 3.

Ta zakon pride v moč z dnem razglašanja ter je Mojemu ministru za bogočastje in uk in Mojemu ministru za finance dan nalog izvršiti ga.

Na Dunaji, dne 8. maja 1888.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.   Dunajewski s. r.
Gautsch s. r.

69.

Zakon od 20. maja 1888,

s katerim se izpreminja določilo dodatka k volilnemu redu državnega zbora gledé volilnega okraja na Českem, d) Kmetske občine št. 30.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Določilo dodatka k volilnemu redu za državni zbor v oziru na volilni okraj na Českem, d) Kmetske občine, št. 30, izpreminja se takó da naj slove:

30. Plan, Königswart z voliščem Plan;
Tepl, Marijanske Kopeli (Lazni), Vesperice z voliščem Tepl;
Tahov z voliščem Tahov;
Ludice, Buhov z voliščem Ludice;
Manetin, z voliščem Manetin.

§. 2.

Ta zakon pride v moč tist dan, katerega začne okrajno sodišče v Marijanskih Laznih svoje uradovanje.

V Lainci, dne 20. maja 1888.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

70.**Zakon od 20. maja 1888,**

s katerim se izpreminja določilo dodatka k volilnemu redu državnega zbora gledé volilnih okrajev v Galiciji, a) veliki zemljiški posestniki, št. 19.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Določilo dodatka k volilnemu redu za državni zbor v oziru na volilne okraje v Galiciji, a) veliki zemljiški posestniki, št. 19, izpreminja se takó, da naj slove:

„19. Czortków, Zaleszczyki, Borszczów, Gusiatoryn, z voliščem Czortków“.

§. 2.

Ta zakon pride v moč tist dan, kadar bodo po razglašenju zakona razpisane prve bodoče občne volitve za državni zbor.

V Lainci, dne 20. maja 1888.

Franz Jožef s. r.

Taaffe s. r.

71.**Ukaz ministerstva za pravosodje od 20. maja 1888,**

da se občina Wimberg blizu Pisching-a odkazuje v okoliš Pöggstallskega okrajnega sodišča v Dolnji Avstriji.

Na podlogi zakona od 11. junija 1868 (Drž. zak. št. 59) odloča se občina Wimberg iz okoliša

okrajnega sodišča v Persenbeugu ter odkazuje pod Pöggstallsko okrajno sodišče.

Ta ukaz začne veljati 1. dne januarja 1889.

Pražák s. r.

72.**Zakon od 26. maja 1888,**

o opuščenju državne pravice na pripad pri Cesar-Frančiškovem železnem mostu v Pragi.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Vladi se daje oblast, državi pri Cesar-Frančiškovem železnem mostu v Pragi pristoječo pravico na pripad v prid Praški mestni občini opusti proti temu, da ta občina plača 25.000 gl. odkupščine v avstrijski veljavščini.

§. 2.

Zmatra naj se, da je v tej odkupščini obsežena udi kupščina za dotične stavbinske parcele št. 1/1, po tem 2 in 3/1 Praškega fortifikacijskega distrikta.

§. 3.

Mojemu ministru za finance je naročeno izvršiti ta zakon.

V Lainci, dne 26. maja 1888.

Franz Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Dunajewski s. r.